

Prof. dr hab. Dariusz Kozerański
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych
Katedra Bezpieczeństwa Narodowego
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Warszawa, 4.05.2023 r.

OCENA

dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej dr Pauliny Polko

nt. „*Bezpieczeństwo w dyskursie politycznym RP (1989-2020)*” Wydawnictwo PWN, Warszawa, 2022, ss. 429.

I. Charakterystyka sylwetki naukowej Habilitantki

Paulina Polko ukończyła studia magisterskie z oceną bardzo dobrą w Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w 2002 r. obroniła pracę nt. „*Medialny wizerunek żon polskich polityków w latach 1995-2001*”. Równolegle rozpoczęła dwuletnie, uzupełniające studia magisterskie w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, które ukończyła w 2003 r., broniąc swoją kolejną pracę nt. „*Współpraca Polski i Ukrainy jako partnerów strategicznych w sferze bezpieczeństwa europejskiego*”. Wartym podkreślenia jest również sfinalizowanie w 2005 r. studiów podyplomowych w zakresie socjologii prowadzonych przez Instytut Studiów Politycznych PAN oraz Collegium Civitas.

28 maja 2010 r. w Instytucie Studiów Politycznych PAN Paulina Polko uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie obrony rozprawy doktorskiej pt. „*Włochy pod rządami Silvio Berlusconi. Przypadek „demokratycznej monarchii oświeconej*”, przygotowanej pod opieką naukową prof. dr hab. Ewy Nalewajko.

W ciągu dwunastu lat po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych Habilitantka zgromadziła interdyscyplinarny dorobek naukowy. Należy podkreślić, iż zawiera on publikacje z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk o polityce i administracji, socjologii oraz historii najnowszej.

II. Ocena dorobku naukowego habilitantki

Dr Paulina Polko prowadzi działalność naukową od ponad 12 lat. W tym okresie opublikowała 46 prac naukowych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk

humanistycznych w zakresie nauk o polityce, w tym między innymi: 2 autorskie monografie książkowe (wydane drukiem rozprawy doktorska i habilitacyjna), współredakcje 7 opracowań zbiorowych, 20 rozdziałów w monografiach naukowych (z czego 16 samodzielnych, 4 współautorskie - w tym 6 obcojęzycznych), 17 artykułów w czasopismach naukowych (12 samodzielnych, 5 współautorskich – w tym 13 obcojęzycznych).

Należy podkreślić, iż zainteresowania naukowe Habilitantki obejmują pięć głównych obszarów badawczych takich jak:

- sekurytyzacja w kontekście dyskursu o bezpieczeństwie – uznawana przez P. Polko za obszar wiodący;
- migracje jako kwestia bezpieczeństwa;
- wykorzystanie działań politycznych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa;
- subiektywny wymiar bezpieczeństwa personalnego;
- wykorzystania informacji i komunikacji w procesie bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i mediów społecznościowych.

Problematyce sekurytyzacji w kontekście dyskursu o bezpieczeństwie dr Paulina Polko poświęciła 7 opracowań. Do najbardziej wartościowych opracowań zdaniem Habilitantki należy zaliczyć (poza rozprawą habilitacyjną) takie m. in. opracowania jak: *Securitisation of Communication in Public Space During Covid 19 Pandemic*, „Journal of Security and Sustainability Issues”, 12, 2020, s. 15-30, DOI: 10.9770/jssi.2020.10.2(2); *Sekurytyzacja w dyskursie politycznym III RP [w:] Bezpieczeństwo narodowe Rzeczypospolitej Polskiej. Wybrane problemy*, red. R. Szynowski, P. Polko Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB (dalej AWSB), Dąbrowa Górnicza 2021, s. 51-72; *Pandemia Covid-19 jako kwestia bezpieczeństwa. Udana sekurytyzacja?*, „Studia Bezpieczeństwa Narodowego”, 23(1), 2022, s. 27-43, DOI: <https://doi.org/10.37055/sbn/149511>. W ww. publikacjach Habilitantka podejmowała próby przedstawienia i wyjaśnienia użyteczności współczesnych procesów poszerzania kategorii bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania reguły sekurytyzacji dopuszczającej zastosowanie nadzwyczajnych środków za sprawą nowego egzystencjalnego zagrożenia. Autorka tych opracowań podejmowała próby wykorzystania teorii sprawiedliwej sekurytyzacji, z jednoczesnym ukazaniem przypadków nieuzasadnionego sekurytyzowania wymienionych zagrożeń w aspekcie nieuzasadnionego wdrażania tzw. środków nadzwyczajnych.

Drugiemu obszarowi badawczemu w twórczości naukowej dotyczącemu migracji w kontekście bezpieczeństwa P. Polko poświęciła 7 prac. Do bardziej znaczących należy

zaliczyć takie jak: *Polityka migracyjna w programach polskich partii politycznych po 1989 roku*, „Wschodnioznawstwo”, 2018, s. 339-354; *Percepcja bezpieczeństwa obywateli Ukrainy przebywających w Polsce w świetle dostępnych badań* [w:] M. Lubicz-Miszewski (red.), „Imigranci z Ukrainy w Polsce. Potrzeby i oczekiwania, reakcje społeczne, wyzwania dla bezpieczeństwa”, Wydawnictwo Akademii Wojsk Lądowych, Wrocław 2018, ISBN 978-83-65422-86-6, s. 83-98; *Poczucie bezpieczeństwa u osób z terenów objętych konfliktem zbrojnym* [w:] „Wymiar współczesnych konfliktów”, Siedlce 2022, Wydawnictwo UPH, s. 47-62. W dziale tym Habilitantka wykazała również swoje publikacje o charakterze interdyscyplinarnym, dotyczące głównie aspektów prawnych takie jak: *Realny wymiar strategii UE w dziedzinie walki z terroryzmem* [w:] S. Grochalski (red.) „Kategoria bezpieczeństwa w prawnym wymiarze Unii Europejskiej”, Wydawnictwo Naukowe WSB, Dąbrowa Górnicza 2013, ISBN 978-83-62897-66-7, s. 27-38; *Zwalczanie terroryzmu a prawa człowieka – wybrane aspekty prawne* [w:] S. Grochalski (red.) „Wolność – bezpieczeństwo - obywatel. Studium administracyjnoprawne”, Wydawnictwo Naukowe WSB, Dąbrowa Górnicza, 2015, ISBN 978-83-64927-16-4, s. 29-44. Habilitantka w swoich badaniach nad migracjami obejmujących „... różne dyscypliny z dziedziny nauk społecznych (np. nauki o polityce, socjologia, nauki o zarządzaniu i jakości)” skupiała się nad „relacją migracje bezpieczeństwo [...] w szczególności nad silną sekurytyzacją problematyki migracji (zwłaszcza nielegalnej) zachodzącej w Europie, w tym w Polsce w XXI wieku” (zał. 2, Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych, Tychy 2022, s. 28).

Kolejny obszar badawczy wyeksponowany przez dr Paulinę Polko dotyczy wykorzystania działań politycznych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i poświęcono mu 5 publikacji (jedną błędnie powtórnie przepisano z poprzedniego działu, Autoreferat..., s. 27). Do najbardziej charakterystycznych opracowań należy zaliczyć: *Bezpieczeństwo publiczne w budżetach partycypacyjnych polskich miast* [w:] N.A. Fechner, A. Zduniak (red.) „Bezpieczeństwo-wielorakie perspektywy”, WSB Poznań 2015, ISBN: 978-83-65096-12-8, s. 223-236; *Security policy of the presidents of Poland (1990-2017)*, “Security Forum”, 3(2), 2019, s. 143-158, DOI: 10.26410/SF_1/19/12. Przykładem publikacji interdyscyplinarnej zamieszczonej w tym dziale jest opracowanie Habilitantki nt. *Problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego w programach polskich partii politycznych po 1989 roku*, „Historia i polityka”, 25(32), 2018, s. 51-64, które obejmuje swym zakresem merytorycznym zarówno nauki o polityce i administracji, historię najnowszą oraz nauki o bezpieczeństwie. Zastanawiać może fakt powtórnego wpisania do omawianego działu opracowania nt. *Polityka migracyjna w programach polskich partii politycznych po 1989 roku*, „Wschodnioznawstwo”, 2018, ISSN 2082-7659,

s. 339-354, który został już uwzględniony w poprzednim obszarze tematycznym (zał. 2, Autoreferat..., s. 27).

Następny obszar badawczy w dorobku P. Polko dotyczy subiektywnego wymiaru bezpieczeństwa personalnego i obejmuje 7 wydanych publikacji (w tym 1 samodzielna i 6 współautorskich). W ramach ww. obszaru Habilitantka uczestniczyła w badaniach na percepcją bezpieczeństwa w parkach miejskich. Do grupy tych najbardziej reprezentatywnych opracowań należy zaliczyć: P. Polko, K. Kimic, *Condition of urban park infrastructure in the context of perceived security of park users*, "IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science" 900, 2021, 012036, DOI:10.1088/1755-1315/900/1/012036; P. Polko, K. Kimic, *Perception of natural elements by park users in the context of personal security* [w:] J. Fialova (red.), "Public recreation and landscape protection", University in Brno, Brno 2021, Part of ISBN: 978-80-7509-780-4, s. 354-357. W ocenianym obszarze tematycznym – podobnie jak w poprzednich – ujęte zostały również publikacje o charakterze interdyscyplinarnym, takie jak np.: K. K. Kimic, P. Polko, *The Use of Urban Parks by Older Adults in the Context of Perceived Security*, "International Journal of Environmental Research and Public Health", 19(7), 2022, 4184; <https://doi.org/10.3390/ijerph19074184>; P. Polko, K. Kimic, *Gender as a factor differentiating the perceptions of safety in urban parks*, "Ain Shams Engineering Journal", 13(3), 2022, 101608, <https://doi.org/10.1016/j.asej.2021.09.032>; P. Polko, *Digital crime mapping and its challenges* [w:] N. Daković, K. Radulović, L. R. Mijatović (red.) "Transmedia Storytelling and Digital Mapping: History, Memory, Identity", Faculty of Dramatic Arts, Belgrade, Serbia, 2021, s. 35-50. Część ww. publikacji została zamieszczona w pracach zbiorowych i czasopismach reprezentujących nauki historyczne, nauki o zdrowiu, nauki inżynieryjno-techniczne, czyli inne dziedziny i dyscypliny niż ta, w ramach której oceniany jest dorobek Habilitantki w aspekcie awansu naukowego.

Kolejny obszar badawczy - w opinii P. Polko poboczny w jej dorobku - dotyczy wykorzystania informacji i komunikacji w procesie bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i mediów społecznościowych. Obejmuje on 5 publikacji (w tym jedną współautorską). Do tych najistotniejszych można zaliczyć: *Media społecznościowe w służbie armii. Case study wybranych przypadków* [w:] H. Batorowska (red.) „Walka informacyjna. Uwarunkowania-Incydenty-Wyzwania”, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2017, ISBN 978-83-8084-049-2, s. 222-234; *The Use of Social Media in Recruitment Processes in Polish Armed Forces* [w:] "35th IBIMA Conference Proceedings", 2020, ISBN: 978-0-9998551-4-0, s. 9607- 9622; P. Polko, M. Szyszka, *The Use of Social Media in the Processes of Image-building, Promotion and*

Military Recruitment. Case Study of the Territorial Defence Forces in Poland, w: "38th IBIMA Conference Proceedings", 2021, ISBN: 978-0-9998551-7-1.

Należy również zaznaczyć, iż w dorobku naukowym dr Pauliny Polko nie odnotowano samodzielnej redakcji naukowej monograficznej pracy zbiorowej. Habilitantka jedynie współredagowała 7 prac zbiorowych (zał. 3, Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, Tychy 2022, s. 7-8), z których wszystkie zostały opublikowane w wydawnictwie jednej uczelni (AWSB w Dąbrowie Górniczej), w której dr P. Polko jest zatrudniona.

W dorobku naukowym Habilitantki nie odnotowano opublikowanych recenzji opracowań naukowych/artykułów recenzyjnych oraz sprawozdań z konferencji i sympozjów naukowych.

Kolejny oceniany obszar aktywności naukowej P. Polko dotyczy prezentacji wyników badań własnych oraz popularyzacji wiedzy z zakresu nauk o bezpieczeństwie, czego przykład może stanowić jej udział i wystąpienia w przedsięwzięciach organizowanych przez krajowe i zagraniczne placówki naukowo-badawcze. Opiniowana była członkinią 18 komitetów naukowych konferencji (w tym 15 organizowanych przez jej macierzystą uczelnię AWSB, co stanowi ponad 83%) oraz 7 komitetów organizacyjnych konferencji naukowych (w tym 5 organizowanych przez tę samą uczelnię AWSB, co stanowi ponad 71%). Na podstawie ww. wskaźników można stwierdzić, iż aktywność Habilitantki w komitetach naukowych i organizacyjnych ograniczała się w zdecydowanej większości jedynie do jej własnego środowiska uczelnianego. Za nieuzasadnione należy uznać zamieszczenie w „Wykazie dokonań naukowych...” członkostwa w komitecie naukowym konferencji samodzielnie organizowanej przez Centrum Doktryn i Szkolenia sił Zbrojnych w Bydgoszczy (poz. 17, s. 18) ponieważ instytucja ta nie jest ośrodkiem naukowo-badawczym.

Dr P. Polko wygłosiła 38 referatów w ramach krajowych i zagranicznych konferencji naukowych (w tym 35 krajowych i trzech zagranicznych). Należy podkreślić, iż na 35 konferencji krajowych 18 referatów (co stanowi ok. 51%) było zaprezentowanych w przedsięwzięciach tego typu organizowanych samodzielnie lub przy współudziale AWSB w Dąbrowie Górniczej, czyli uczelni w której Habilitantka jest zatrudniona. Za nieuzasadnione należy uznać zamieszczenie w „Wykazie dokonań naukowych...” wystąpień podczas konferencji samodzielnie organizowanych przez Centrum Doktryn i Szkolenia sił Zbrojnych w Bydgoszczy oraz Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu (Wykaz osiągnięć naukowych..., poz. 8, s. 12, poz. 32, s. 14) ponieważ instytucje te nie są ośrodkami naukowo-badawczymi. Na uznanie zasługuje współpraca Habilitantki

z zagranicznymi ośrodkami badawczymi, czego przykładem było uczestnictwo w przedsięwzięciach naukowo-dydaktycznych organizowanych w Brnie, Ostrawie i Belgradzie, gdzie wygłaszała referaty w języku angielskim w ramach konferencji naukowych organizowanych m.in. przez: Mendel University (Brno), VSB – Technical University (Ostrava), University of Arts (Belgrad).

Dr Paulina Polko uczestniczyła w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych przez MEiN oraz instytucje zagraniczne. Kierowała 2 projektami i była współwykonawcą 4 projektów (w tym 2 międzynarodowych i dwóch krajowych). Należy dodać, iż 4 prace naukowo-badawcze realizowane były w ramach badań statutowych i badań własnych w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, czyli w miejscu zatrudnienia Habilitantki. Dr P. Polko w latach 2020-2021 kierowała projektem nt.: *Seniorsec: Safety of Seniors from Rural and Small-Town Areas (Bezpieczeństwo seniorów z terenów wiejskich i małomiasteczkowych)*, finansowanym przez INTERREG V-A Czechia-Poland 2014-2020 (numer grantu: CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_011/000250), a w latach 2021-2022 była członkinią zespołu badawczego realizującego grant interwencyjny NAWA (BPN/GIN/2021/1/00069/U/DRAFT/00001) nt.: *Kryzys w kopalni Turów i jego wpływ na czesko-polską współpracę transgraniczną: ocena, wnioski i rekomendacje* (obszar ekspercki: kontekst bezpieczeństwa energetycznego jako części bezpieczeństwa narodowego; transgraniczny dyskurs bezpieczeństwa). Ponadto dr P. Polko była członkinią komitetów zarządzających dwóch sieci badawczych COST, finansowanych z programu Unii Europejskiej HORYZONT 2020 (CA20107: *Connecting Theory and Practical Issues of Migration and Religious Diversity*. (2019-2023) - obszary działania w ramach sieci badawczej – security-migration nexus; CA18204: *Dynamics of placemaking and digitization in Europe's cities*. (2021-2025) - obszary działania w ramach sieci badawczej – cyfrowe rozwiązania dla bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych.

Habilitantka korzystała ze stypendiów naukowo-badawczych z Naukowego Funduszu Stypendialnego im. Prof. Henryka Walicy (Akademia WSB), w ramach których kierowała 4 pracami badawczymi: 1) 2016-2017 - *Bezpieczeństwo w programach polskich polityków na przykładzie kampanii wyborczych z 2014 i 2015 roku*; 2) 2018-2019 - *Media społecznościowe na wojnie. Wykorzystanie nowych technologii informacyjnych we współczesnych konfliktach zbrojnych*; 3) 2020-2022 - *Pandemia SARS-CoV-2 a bezpieczeństwo. Wymiar strukturalny*

i personalny; 4) 2022-2024 - Zrównoważone podejście w kształtowaniu relacji migracje-bezpieczeństwo: perspektywa strukturalna i personalna.

Dr P. Polko pełni rolę recenzentki (jako ekspertka zewnętrzna) propozycji nowych projektów tworzonych w ramach sieci badawczych składanych do programu COST finansowanego z Funduszy Unii Europejskiej (Horyzont 2020/Horyzont Europa) oraz jako recenzentka w uczelnianej komisji oceniającej propozycje interdyscyplinarnych prac naukowych studentów Akademii WSB.

Habilitantka odbyła dwa staże w instytucjach naukowych (krajowej i zagranicznej). Pierwszy miał miejsce w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie (Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania, Instytut Bezpieczeństwa i Obronności, termin: 1 października – 31 grudnia 2021). Jego efektami było wystąpienie podczas III seminarium naukowego „Konteksty bezpieczeństwa powszechnego”, organizowanego przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej, przy współpracy Wojskowej Akademii Technicznej i Akademii WSB na temat: *Sekurytyzacja zagrożeń pandemicznych. HIV, SARS i SARS-COV-2* (25 listopada 2021) oraz artykuł opublikowany w czasopiśmie WAT „Studia Bezpieczeństwa Narodowego” (P. Polko, *Pandemia Covid-19 jako kwestia bezpieczeństwa. Udana sekurytyzacja?*, „Studia Bezpieczeństwa Narodowego”, 2022, 23(1). Staż zagraniczny Habilitantka odbyła w University of California San Diego (USA), School of Global Policy and Strategy, Center for U.S.-Mexican Studies (USMEX) we wrześniu 2022. Jego celem było zapoznanie się z problematyką ochrony granicy państwowej w kontekście nielegalnej migracji i przemytu, na przykładzie granicy amerykańsko-meksykańskiej. Zakładanym efektem stażu miało być przygotowanie wniosku do programu NAWA dotyczącego badania nielegalnej migracji na pograniczu polsko-białorusko-rosyjskim w kontekście możliwości jej ograniczania przy zastosowaniu środków implementowanych na pograniczu Meksyku i Stanów Zjednoczonych (zgodnie z deklaracją Habilitantki - projekt w ocenie).

Dr P. Polko w czasopiśmie wydawanym w jej macierzystej uczelni pt. „Security Forum”, pełniła funkcje: zastępcy redaktora naczelnego w latach 2015-2020, redaktora prowadzącego działu „Teoria Bezpieczeństwa” oraz członka Rady Naukowej czasopisma. Z kolei w czasopiśmie wydawanym przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego pt. „Bezpieczeństwo Narodowe”, pełniła funkcję zastępcy redaktora naczelnego (w latach 2006-2011). Należy jednak dodać, iż periodyk ten nie miał charakteru stricte naukowego ponieważ był wydawany w instytucji, która nie była ośrodkiem naukowo-badawczym.

Habilitantka była recenzentką w następujących czasopismach: MDPI – 29 recenzji dla 5 czasopism; Polish Political Science Yearbook – 1 recenzja; Urban Forestry and Urban Greening – 1 recenzja.

Dr Paulina Polko w opiniowanym okresie uzyskała następujące wyniki naukometryczne: Impact Factor: 7,39; sumaryczna punktacja ministerialna od uzyskania stopnia naukowego doktora: 1324,06 pkt. (w tym za lata 2017-2022: 1256 pkt.); liczba cytowań: 33; indeks Hirscha: 4.

Habilitantka brała aktywny udział w programie ERASMUS+, czego potwierdzeniem są następujące przedsięwzięcia: pobyt dydaktyczny w 2017 w Ivane Javakhishvili Tbilisi State University (Gruzja). Wykłady na zaproszenie nt.: „The use of social media by terrorist organizations” i “Russian information war – European approach”; pobyt dydaktyczny w 2018 w National Academy of Science of the Republic of Armenia, International Scientific-Educational Center (Armenia). Wykłady otwarte na zaproszenie nt.: "Information war – case study of Poland, Germany, Sweden and the Czech Republic” i “Jihad 2.0. Social media and terrorist organizations”; pobyt dydaktyczny w 2019 w Baku Higher Oil School (Azerbejdżan), wykład ekspercki na zaproszenie nt.: „European Energy security and its challenge”.

Dr P. Polko wykazała się również aktywnością w obszarze współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Do istotniejszych przedsięwzięć tego typu można zaliczyć: wystąpienie jako gest speaker na ECR Autumn University w Londynie (Queen Elisabeth II Conference Centre) na konferencji: „Driving Reform in Europe” (20 listopada 2015) z wystąpieniem w sesji nt. „The Security Challenges to the Western World”. Ponadto dr P. Polko miała kilka wystąpień w latach 2015-2022 na zaproszenie organizatorów Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw, gdzie prezentowała wystąpienia eksperckie.

Habilitantka wykazała się aktywnością ekspercką, którą realizowała na rzecz Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT) w ramach następujących przedsięwzięć: uczestnictwo w pracach koncepcyjnych nad kształtowaniem wizerunku i identyfikacji wizualnej formacji (2016-2017); przeprowadzenie wykładu dla zespołu prasowego Dowództwa WOT oraz rzeczników prasowych brygad WOT dotyczącego analizy wizerunku formacji i kierunków działania w zakresie dalszego jego budowania (5.10.2019 r.). Prowadziła również działalność ekspercką na rzecz Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych, jak np. udział w panelu eksperckim zorganizowanym przez CDISSZ: „Przywództwo dziś i jutro” na imienne zaproszenie ze strony Centrum (21.10.2022 r.).

Dr P. Polko jest również promotorem pomocniczym w trzech przewodach doktorskich, przy czym (jedno postępowanie wszczęte zgodnie z procedurą obowiązującą do 2019 roku, dwie kolejne dysertacje doktorskie są na etapie powstawania i procedowane są według obowiązujących przepisów - dotyczą procedur doktorskich: mgr Edyty Wcisło, mgra Piotra Gila, mgr Kaliny Lubas). Wszystkie dysertacje przygotowywane są w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej. Habilitantka w 2022 r. była opiekunem dwóch staży naukowych realizowanych w Akademii WSB, w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie (dr Natalii Romaniuk z Państwowego Uniwersytetu we Lwowie oraz dra Rafała Kochańczyka).

Od października 2012 dr P. Polko jest zatrudniona na podstawowym miejscu pracy w Wydziale Nauk Społecznych Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, gdzie prowadzi wykłady, ćwiczenia i seminaria dla studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie licencjackim i magisterskim, a także na studiach podyplomowych. W latach 2012-2022 Habilitantka wypromowała 92 prace licencjackie oraz 52 prace magisterskie na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Należy dodać, iż na kierunku zarządzanie byłam promotorem 47 prac magisterskich, co daje łącznie liczbę 193 wypromowanych absolwentów (11 prac zostało wyróżnionych przez rektora Akademii WSB).

Na podkreślenie zasługuje również prowadzenie przez Habilitantkę w latach 2013-2017 studenckiego Koła Naukowego Bezpieczeństwa Narodowego, którego była opiekunem. Dr Paulina Polko zorganizowała szereg przedsięwzięć naukowych i dydaktycznych, w ramach których prowadzone były badania m.in. nad dezinformacją dotyczącą problematyki bezpieczeństwa. W ramach ww. działalności przygotowano studencką monografię naukową pt. *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych – dylematy działań organizacyjnych podejmowanych w sferze bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Naukowe WSB, Dąbrowa Górnicza 2016, ISBN: 978-83-64927-75-1, której Habilitantka była współredaktorką.

Dr Paulina Polko od początku pracy w Akademii WSB łączyła aktywność naukowo-dydaktyczną z zaangażowaniem na rzecz rozwoju Uczelni, pełniła istotne funkcje organizacyjne. Od 2016 roku wykonywała obowiązki kierownika Katedry Nauk o Bezpieczeństwie, będącej środowiskiem naukowym prowadzącym badania i działalność dydaktyczną w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. W ramach aktywności katedralnej organizowano cykliczne wydarzenia naukowe takie jak np.: *Międzynarodowa konferencja naukowa Bezpieczeństwo Polski w drugiej dekadzie XXI wieku. Szanse, wyzwania, ryzyko, zagrożenia; Strategiczne problemy bezpieczeństwa*, czy *Konferencja Naukowa Doktorantów: Wybrane problemy*

badan bezpieczeństwa. Z inicjatywy Habilitantki powstało wydawane w Akademii WSB od 2016 roku czasopismo „Security Forum” (aktualnie znajdujące się w *Wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych*, opublikowanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki - 20 pkt).

W sierpniu 2014 roku, za zasługi dla oświaty i wychowania, została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Z kolei za aktywność organizacyjną na rzecz bezpieczeństwa narodowego podejmowaną w ramach pracy w Akademii WSB w 2016 roku otrzymała wyróżnienie rektora i okolicznościowy medal pamiątkowy.

Aktywność naukową i dorobek naukowo-badawczy, dorobek dydaktyczny oraz dokonania organizacyjne dr Pauliny Polko, mimo wykazanych powyżej niedociągnięć i braków, można uznać za wystarczający i ocenić pozytywnie. Należy podkreślić, iż w ciągu dwunastu lat zdołała ona opublikować ponad czterdzieści prac dotyczących głównie problematyki: sekurytyzacji w kontekście dyskursu o bezpieczeństwie; migracji jako kwestii bezpieczeństwa; wykorzystania działań politycznych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa; subiektywnego wymiaru bezpieczeństwa personalnego oraz wykorzystania informacji i komunikacji w procesie bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i mediów społecznościowych. W tym czasie uczestniczyła w konferencjach naukowych, działała w komitetach naukowych i organizacyjnych tych przedsięwzięć (głównie tych organizowanych i współorganizowanych przez uczelnię, w której była i jest zatrudniona), brała udział w projektach naukowych (zagranicznych i krajowych) oraz popularyzowała wyniki badań własnych. Jak wykazano powyżej, dorobek naukowy Habilitantki ma charakter interdyscyplinarny, wielowątkowy, jednak jego zasadnicza część zawiera się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Na podkreślenie i uznanie zasługuje umiędzynarodowienie naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych dokonań dr Pauliny Polko.

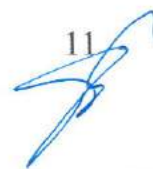
III. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Rozprawa habilitacyjna nt. „*Bezpieczeństwo w dyskursie politycznym RP (1989-2020)*” (Wydawnictwo PWN, Warszawa, 2022, ss. 429) stanowi próbę całościowego opracowania problematyki wpływu dyskursu politycznego na bezpieczeństwo państwa polskiego w latach 1989-2020. Opracowanie ma charakter interdyscyplinarny z obszarów nauk o bezpieczeństwie, nauk o polityce i administracji oraz historii najnowszej. Do lektury rozprawy przystąpiłem z ogromnym zainteresowaniem, gdyż od lat zajmuję się studiami nad

bezpieczeństwem podmiotów państwowych w wymiarze narodowym i międzynarodowym. Ponadto miałem okazję prowadzić badania naukowe w procesie tworzenia strategii bezpieczeństwa RP oraz uczestniczyć w operacjach międzynarodowych w rejonie trwania konfliktów zbrojnych lub zaraz po ich zakończeniu (Zakaukazie, Mołdawia, Bałkany, Bliski Wschód, Irak, Afganistan). Należy podkreślić, iż nadarzyła się okazja do skonfrontowania własnych doświadczeń i opinii badawczych z efektami pracy Habilitantki. Ze względu na brak w polskiej literaturze przedmiotu opracowania naukowego całościowo ujmującego znaczenie sekurytyzacji bezpieczeństwa w dyskursie politycznym w Polsce, podjęcie przez Paulinę Polko mniej naświetlanych we wcześniejszych publikacjach zagadnień, uważam za cenne poznawczo i w pełni uzasadnione merytorycznie.

Dokonując oceny literatury przedmiotu wykorzystanej w recenzowanej rozprawie, należy stwierdzić, iż jej zestawienie zamieszczone w bibliografii obejmuje ogółem 614 pozycji. Poważnym warsztatowym niedostatkim ocenianego opracowania jest brak skategoryzowania wykorzystanej literatury przedmiotu (np. na takie działy jak: dokumenty źródłowe, naukowe opracowania zwarte, artykuły naukowe, prace niepublikowane, materiały internetowe itp.), co stanowi jeden z podstawowych wymogów stawianych pracom kwalifikacyjnym, szczególnie w kwestii awansu na samodzielny stopień naukowy. Należy jednocześnie podkreślić, iż znacząca większość wykorzystanej w opiniowanej pracy literatury przedmiotu oraz materiałów źródłowych dotyczy podjętej w niej problematyki.

Z uznaniem można odnieść się do faktu wykorzystania licznych publikacji obcojęzycznych (głównie anglojęzycznych). Uzasadniony niedosyt może budzić również brak szczegółowej krytycznej oceny literatury przedmiotu (krajowej i zagranicznej) oraz szerszego wykorzystania w recenzowanej rozprawie części aktualnych/najnowszych opracowań naukowych poświęconych jej tematyce (polskich i anglojęzycznych). W pełni uzasadnionym dla podniesienia wartości merytorycznej ocenianej pracy byłoby wykorzystanie jednego z najnowszych opracowań autorstwa R. Zięby, jak np. *The Euro-Atlantic Security System in the 21st Century. From cooperation to Crisis* (Wyd. Springer, 2018), obejmującego tematykę opiniowanego opracowania. W rozprawie nie skorzystano również z innych naukowych opracowań dotyczących prezentowanych w niej obszarów bezpieczeństwa i związanego z nim dyskursu politycznego w Polsce, takich jak np.: *Polska w instytucjach międzynarodowych w latach 1918-2018*, red. E. Haliżak i in. (Warszawa 2019); *Bezpieczeństwo międzynarodowe w XXI wieku*, red. R. Zięba, (Warszawa 2018); Z. Ścibiorek i in., *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (Toruń 2015); *Polska polityka bezpieczeństwa 1989-2000*, red. R. Kuźniar (Warszawa 2001).

Z kolei zastanawiać może ujęcie w spisie wykorzystanych publikacji opracowań zdezaktualizowanych o charakterze ideologicznym, jak np. O. Kołbasow, *Polityka związku Radzieckiego w dziedzinie ochrony środowiska i jej odzwierciedlenie w prawodawstwie* [w:] *Polityka ochrony środowiska w krajach socjalistycznych*, red. B. Prandecka (1980) (Bibliografia, s. 409). Należy podkreślić, iż do znaczącej grupy zamieszczonych w bibliografii opracowań nie odwołano się w przypisach, co stanowi niedociągnięcie o charakterze warsztatowo-metodologicznym.

Mimo wymienionych powyżej pewnych niedoskonałości związanych z kategoryzacją, selekcją i krytyczną oceną zebranych materiałów należy podkreślić, iż większość wykorzystanej w rozprawie literatury przedmiotu oraz dokumentów źródłowych dotyczy podjętej w niej problematyki i charakteryzuje się akceptowalnym poziomem aktualności oraz wiarygodności.

Recenzowana praca posiada układ problemowo-chronologiczny i składa się z czterech zasadniczych części (zawierających w sumie 12 rozdziałów), wstępu, bibliografii, spisów tabel i rysunków. Konstrukcja pracy jest akceptowalna. Poważny niedosyt budzić może brak zamieszczenia w niej zakończenia stanowiącego jej merytoryczne podsumowanie oraz spisu skrótów. Należy podkreślić, iż proporcje w objętości zasadniczych części dysertacji oraz poszczególnych rozdziałów są znacząco zachwiane (przykładowo część pierwsza liczy 43 strony, część druga 45 stron a część czwarta 223 strony; rozdział 6, 8 liczą po 18 stron a rozdział 11 liczy 114 stron).

Terminologia zastosowana w recenzowanej rozprawie nie budzi poważniejszych zastrzeżeń. Należy podkreślić zazwyczaj właściwe stosowanie szerokiej palety pojęć z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk o polityce i administracji oraz historii najnowszej. Pewien niedosyt może budzić stosowanie niewłaściwych określeń dotyczących podstawowych podmiotów bezpieczeństwa takich jak „państwo”, które w pracy wielokrotnie określane jest potocznie - jako „kraj” (s. 27 i nast.). W ww. opracowaniu wielokrotnie błędnie stosowano pisownię dot. stanowiska „Minister Obrony Narodowej” z wielkiej litery (s. 219 i inne), zapewne myląc je z nazwą resortu, którym dana osoba kieruje. W rozprawie błędnie zastosowano termin „obowiązkowa służba poborowa” (s. 189), a chodziło zapewne o „obowiązkową służbę wojskową”.

Istotną kwestią jest zbyt ogólny w stosunku do jej treści tytuł rozprawy, który brzmi „*Bezpieczeństwo w dyskursie politycznym RP (1989-2020)*”. W samej pracy Autorka

skoncentrowała się na kwestii sekurytyzacji bezpieczeństwa we wspomnianym dyskursie politycznym, pomijając np. przedstawienie związków przyczynowo-skutkowych dotyczących kluczowych zagadnień dla bezpieczeństwa państwa i nie dokonując naukowej weryfikacji zawartych w wystąpieniach (premierów, prezydentów RP) oraz programach partii politycznych deklaracyjnych obszarów sekurytyzowanego bezpieczeństwa w kontekście konkretnych działań poszczególnych organów państwa. Proponowany tytuł mógłby uzyskać następujące brzmienie „*Sekurytyzacja bezpieczeństwa w dyskursie politycznym RP (1989-2020)*”, co wynika z treści dysertacji ograniczającej się głównie do prezentacji intencji politycznych poszczególnych osób i ugrupowań politycznych, bez uwzględnienia całościowego rozwiązania problemu dyskursu politycznego w aspekcie naukowej weryfikacji składanych deklaracji.

W procesie przygotowywania ocenianej rozprawy habilitacyjnej jej Autorka sformułowała „główny problem” – zapewne chodziło o „główny problem badawczy”, czego niestety nie dopisała - w następującej formie „*pytania o znaczenie problematyki bezpieczeństwa i dynamikę procesów sekurytyzacyjnych w polskim dyskursie politycznym po 1989 r.*” (s. 10-11). Z kolei szczegółowe problemy/obszary badawcze określono jako „*badawczo interesujące kwestie*” (s. 11). Zastanawiać może też brak precyzji w określeniu końcowej cezury czasowej dysertacji we wstępie rozprawy, która wynika z jej tytułu i dotyczy 2020 r. Mimo, iż cezury końcowej nie ujęto w sformułowaniu głównego problemu badawczego, to również nie uzasadniono merytorycznie jej przyjęcia, a w treści pracy wielokrotnie została ona przekroczona (np. na stronach: 10, 72, 383, 390). Taki brak konsekwencji Autorki w stosowaniu końcowej cezury czasowej rozprawy potwierdza odnośnienie się do przykładów zjawisk i procesów z 2021 r., jak np. „*sposoby rozwiązania kryzysu na wschodniej granicy strefy Schengen z roku 2021 [...] decyzja o wprowadzeniu stanu wyjątkowego w dwóch przygranicznych województwach Polski we wrześniu 2021*” (s. 10) lub do kwestii pandemicznych, gdzie stwierdzono, iż „*w latach 2020-2021 zdrowie Polaków w kontekście pandemii COVID-19...*” (s. 383 i nast., s. 390). W pracy nie wskazano w sposób metodologicznie jasny i poprawny jej głównego celu badawczego. Podjęto próbę sformułowania hipotez badawczych (s. 12-13), ale wyników ich weryfikacji w sposób jasny nie przedstawiono w zakończeniu rozprawy, którego w opracowaniu nie zamieszczono, jako oddzielnego i kluczowego elementu jej struktury.

W dysertacji nie dokonano szerszego omówienia części wykorzystanych metod badawczych (takich chociażby jak np. cała gama metod analitycznych, porównanie, dedukcja,

indukcja, synteza). W części czwartej pracy (rozdziale 9) podjęto próbę omówienia ilościowych i jakościowych badań przeprowadzonych przez Habilitantkę, która stwierdziła: „... Badania ilościowe będą miały na celu ukazanie ilości miejsca poświęconej kategoriom bezpieczeństwa w programach wyborczych polskich ugrupowań oraz kandydatów na prezydenta” (s. 174). Jednak założenie Autorki, iż badania i analizy oficjalnych dokumentów partii politycznych (w tym programów politycznych) „... nie jest bez wad, wydaje się jednak właściwe do badania intencji polityków i sposobu ich przekazu” (s. 172) należy uznać za co najmniej dyskusyjne. Ocena prawdziwych intencji polityków i reprezentowanych przez nich ugrupowań w kwestii różnych obszarów bezpieczeństwa państwa może nastąpić w wyniku weryfikacji skutków takich działań, a nie jedynie na podstawie analizy deklaracji politycznych zamieszczanych w oficjalnych wystąpieniach lub programach partii politycznych.

Mimo wskazanych niedostatków natury metodologicznej, warsztatowej i terminologicznej można stwierdzić, iż zarówno dobór metod, jak i umiejętność ich wykorzystania należy uznać za wystarczające i akceptowalne. Uzasadniony niedosyt budzą głównie takie kwestie jak: zbyt ogólne sformułowanie tytułu opracowania, które nie w pełni odpowiada jego treściom merytorycznym, brak jasnego sformułowania głównego celu badawczego, szczegółowego omówienia wykorzystanych w poszczególnych częściach pracy metod badawczych typowych dla nauk o bezpieczeństwie, brak zakończenia i spisu zastosowanych w rozprawie skrótów.

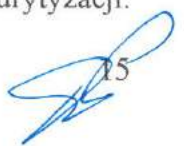
We wstępie ocenianej rozprawy Autorka ujęła takie elementy jak: wyjaśnienie podstawowych pojęć wykorzystanych w dysertacji (bezpieczeństwo i jego poszczególne rodzaje; sekurytyzacja i jej rola w dyskursie politycznym; *główny problem* (zapewne „*główny problem badawczy*” – s. 10); badawczo interesujące kwestie (zapewne „*szczególne problemy badawcze*” – s. 11); hipotezy oraz strukturę opracowania. Obok braku precyzji w stosowaniu terminów dotyczących elementów metodologicznych, we wstępie rozprawy znalazł się błąd merytoryczny ponieważ stwierdzenie „21 lat, jakie minęły między 1989 a 2020 rokiem” (s. 14) nie może być uznane za prawdziwe, bo minęło 31 lat. Jak już wcześniej wspomniano, we wstępie pominięto istotne merytorycznie i metodologicznie elementy.

Pierwsza część recenzowanej pracy (o objętości 43 stron i 4 rozdziałów) została poświęcona sekurytyzacji, ryzyfikacji i dyskursowi oraz zwiększeniu zasięgu bezpieczeństwa w kontekście rosnącego znaczenia aktów mowy. Poszczególne rozdziały dotyczą m. in.:

ewolucji i definiowania bezpieczeństwa; realizmu i konstruktywizmu oraz szkoły kopenhaskiej; zagrożeń i ryzyk oraz „ryzyfikacji” jako sposobu sekurytyzacji; dyskursu politycznego i jego sekurytyzacji. Należy stwierdzić, iż rozdział ten pełni rolę szerokiego wprowadzenia o znaczącej wartości merytorycznej i poznawczej. Za dyskusyjną należy przyjąć opinię Autorki dotyczącą przyczyny „... inwazji USA i ich sojuszników na Irak w 2003 roku, kiedy kraje te uznały, iż ewentualność posiadania broni jądrowej przez Saddama Husajna jest groźniejsza niż potencjały jądrowe takich państw jak...” (s. 27). Należy przypomnieć, iż przedmiotem obaw i zarazem przyczyną inwazji nie miało być posiadanie broni jądrowej a produkcja broni chemicznej w Iraku, jako jednego z rodzajów broni masowego rażenia. Z kolei za cenne pod względem poznawczym należy uznać przedstawienie kluczowych kryteriów sekurytyzacji według szkoły kopenhaskiej.

Część druga (o objętości 45 stron i 2 rozdziałów) dotyczy tradycyjnych kategorii bezpieczeństwa takich jak obronność i polityka. W omawianej części rozprawy przedstawiono takie problemy jak wymiary bezpieczeństwa sektorowego, odnosząc się w kolejnych rozdziałach do bezpieczeństwa militarnego i politycznego. Za dyskusyjne pod względem redakcyjnym należy uznać zamieszczenie w części głównej rozprawy nazbyt obszernego (obejmującego 13 stron) zestawienia tabelarycznego nt. „Główne, współczesne, zinstytucjonalizowane formy współpracy militarnej i polityczno-wojskowej na świecie” (tab. nr 9, s. 69-82), które z powodzeniem można było zamieścić w załącznikach, tym bardziej, iż nie poprzedzono tej tabeli odpowiednim wprowadzeniem i nie dokonano jej merytorycznego omówienia. W samym zestawieniu zabrakło przybliżenia tak istotnej międzynarodowej formy współpracy jak „Partnerstwo dla pokoju” (utworzonej w 1994 r. i zrzeszającej ponad 20 państw). Zastanawiać może również sposób podsumowywania poszczególnych rozdziałów drugiej części pracy. Przykładowo rozdział 5 pt. „Wymiary bezpieczeństwa sektorowego: bezpieczeństwo militarne” został zakończony zestawieniem tabelarycznym (tab. nr 11, s. 86), bez podsumowania omówionych w nim zagadnień. Podobnie cała druga część dysertacji również nie została podsumowana, co stanowi istotne niedociągnięcie natury metodologicznej i merytorycznej. Za wartościowe pod względem poznawczym należy uznać przedstawienie aktualnych zmian w wydatkach militarnych z uwzględnieniem perspektywy regionalnej w latach 2011-2020 (s. 83-84) oraz przybliżenie potencjału tzw. państw nuklearnych (s. 100-101).

Kolejna – trzecia część recenzowanej rozprawy (licząca 63 strony i 2 rozdziały) poświęcona została nowym kategoriom bezpieczeństwa i ścieżkom sekurytyzacji.

W kolejnych rozdziałach podjęto próbę omówienia wymiarów bezpieczeństwa sektorowego takich jak: energia, środowisko, woda, zdrowie, żywność oraz gospodarka, sprawy społeczne i migracje. Za niewłaściwe pod względem redakcyjnym i warsztatowym należy uznać zamieszczenie w trzeciej części rozprawy opisu źródłowego pod tabelą nr 18 o treści „Źródło: opracowanie własne na podstawie wielu źródeł” (s. 106), gdzie należało wymienić wykorzystane publikacje, tak jak to uczyniono np. w odniesieniu do tabel nr 26 i 27 (s. 133-135). Zastanawiać również może sens zamieszczania w ocenianej części pracy zestawień tabelarycznych składających się jedynie z wierszy (bez kolumn), jak to miało miejsce w odniesieniu do tabel nr 29 i 30 (s. 153, 155). Należy jednocześnie pozytywnie odnieść się do sposobu omówienia zagrożeń dla bezpieczeństwa społecznego.

Ostatnia – czwarta część nieproporcjonalnie obszerna objętościowo (licząca 223 strony i 4 rozdziały) poświęcona została bezpieczeństwu w polskim dyskursie politycznym. W kolejnych rozdziałach dokonano omówienia takich zagadnień jak: badanie programów i wystąpień politycznych; bezpieczeństwo w dyskursie politycznym w perspektywie ilościowej; obraz bezpieczeństwa w dyskursie politycznym w kontekście nowych - zdaniem Autorki - kategorii bezpieczeństwa; bezpieczeństwo w polskim dyskursie politycznym w aspekcie dynamiki sekurytyzacji. Za nieprawdziwe pod względem merytorycznym należy uznać stwierdzenie „... do 1999 roku Polska angażowała się wyłącznie w operacje ONZ, które miały inny charakter niż NATO-wskie” (s. 206). Należy przypomnieć, iż po raz pierwszy polski kontyngent wojskowy (PKW) wziął udział w operacji wsparcia pokoju IFOR w Bośni i Hercegowinie prowadzonej przez NATO już w 1996 r. Kolejna operacja wsparcia pokoju prowadzona przez Sojusz Północnoatlantycki z udziałem Polski to SFOR w Bośni i Hercegowinie (1997-2004). Za niewłaściwe pod względem warsztatowym i merytorycznym należy uznać powoływanie się na dane statystyczne dotyczące akceptacji ze strony społeczeństwa polskiego dla zaangażowania polskich żołnierzy w operacje poza granicami państwa w 2003 r. – bez odwołania się do źródła wiedzy wraz z jego pełnym opisem bibliograficznym (s. 210). W sposób jasny nie wyjaśniono również z czego wynikało i na czym polegało zwiększenie liczebności polskiego kontyngentu wojskowego w Afganistanie w 2007 r., gdzie Habilitantka ograniczyła się do podania nieprecyzyjnych danych liczbowych „... wzmianki o kontyngencie w Afganistanie, gdzie zaangażowanie liczbowe do tej pory o wiele mniejsze (ok. 100 żołnierzy), ale zwiększono je w kwietniu do ponad 1000 żołnierzy w związku ze zmniejszaniem zaangażowania w Iraku” (s. 216). Należy podkreślić, iż PKW w Afganistanie uczestniczył w operacji koalicyjnej „Enduring Freedom” od marca 2002 r.,

(a nie jak stwierdziła Autorka na s. 233, iż funkcjonował „już w 2001 roku”), która nie miała podstaw prawnych i poparcia żadnej międzynarodowej organizacji bezpieczeństwa zbiorowego. Decyzja o wysłaniu większego liczbowo kontyngentu do Afganistanu w ramach operacji ISAF (prowadzonej przez NATO na podstawie rezolucji RB ONZ nr 1386 z 20.12.2001 r. i nast.) wynikała z przejęcia przez Sojusz Północnoatlantycki odpowiedzialności za bezpieczeństwo na całym terytorium tego państwa w 2006 r. i konieczności zwiększenia ilościowego sił wielonarodowych. Zatem zamiar strategicznego wycofania PKW z Iraku nie był jedynym powodem diametralnej zmiany skali i formuły zaangażowania kontyngentu WP w Afganistanie (z ok. 100 żołnierzy do 2007 r. na ok. 2600 żołnierzy w latach 2010-2014 r.). Innym niedociągnięciem jest brak ujęcia w tabeli nr 38 nt. „Operacje zagraniczne SZ RP w programach kampanii wyborczej z 2007 roku” (s. 217) stanowiska jednej z ówczesnych partii politycznych koalicji rządowej – Prawo i Sprawiedliwość (PiS). Za dyskusyjne należy uznać stwierdzenie dotyczące następującego obszaru/kierunku polityki bezpieczeństwa RP, a mianowicie „Obrany kierunek nie był kwestionowany przez liczące się części opinii publicznej, panowało powszechne zrozumienie co do konieczności związania się z silnym transatlantyckim Sojuszem, co zresztą zostało konsekwentnie zrealizowane. Podobny mechanizm miał miejsce w przypadku integracji europejskiej w wymiarze bezpieczeństwa” (s. 390). W opracowaniu nie odniesiono się do konkretnych działań, które pozostawały w sprzeczności z przedstawionymi powyżej intencjami polityków i programami ugrupowań politycznych. Przykładem anty-sojuszniczych i anty-unijnych działań były przedsięwzięcia prowadzone na polecenie ministra obrony narodowej po wyborach w 2015 r. takie jak np. nielegalne wtargnięcie pracownika MON w towarzystwie szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Żandarmerii Wojskowej do siedziby Centrum Eksperckiego Kontrwywiadu NATO w Warszawie, po zajęciu którego nie wpuszczono tam szefów tego Centrum (grudzień 2016) oraz wycofanie znaczącej grupy oficerów z Eurokorpusu w Strasburgu z jednoczesnym opóźnieniem uzyskania statusu „państwa ramowego”, czyli jego pełnoprawnego członka (marzec 2017). Z kolei z uznaniem należy podkreślić znaczenie poznawcze treści zawartych w zestawieniu tabelarycznym nr 57 dotyczących wybranych kwestii polskiego dyskursu politycznego w świetle klasycznej teorii sekurytyzacji, teorii sprawiedliwej sekurytyzacji i teorii „ryzyfikacji” (s. 384-387).

W strukturze recenzowanej rozprawy wyodrębniono „Uwagi końcowe” zatytułowane „Moralne bezpieczeństwo?”, nie stanowią one jednak merytorycznego podsumowania ocenianego opracowania. Próbę sformułowania wniosków końcowych Habilitantka

zamieściła w ostatnim (nr 12) rozdziale czwartej części pracy, a nie w zakończeniu. Za niedoskonałość natury warsztatowej należy uznać przywoływanie danych statystycznych (np. CBOS, s. 389) bez wskazania dokładnego źródła ich zamieszczenia w formie przypisu z pełnym opisem bibliograficznym.

W ocenianej pracy autorstwa dr Pauliny Polko zostały zamieszczone i w większości poprawnie wykonane materiały poglądowe, takie jak zestawienia tabelaryczne, rysunki oraz wykresy. Za niewłaściwe pod względem warsztatowym należy uznać wskazywanie źródła wiedzy dotyczącego danego rysunku, tabeli czy wykresu, zamieszczając dane informacyjne lub adres strony internetowej bez daty wydania, dostępu/ skorzystania z niej (np. rys. 7, s. 65).

Rekapitulując należy stwierdzić, że Habilitantka mimo przedstawionych powyżej braków i niedociągnięć, na poziomie poprawnym i akceptowalnym zrealizowała założone cele badawcze i przedstawiła (w oparciu o dostępne materiały źródłowe i opracowania) znaczenie problematyki sekurytyzacji bezpieczeństwa i dynamikę związanych z nią procesów w polskim dyskursie politycznym w latach 1989-2020. Skoncentrowała się przy tym na kontekście sekurytyzacji kluczowych obszarów bezpieczeństwa państwa w wymiarze oficjalnych, programowych deklaracji politycznych. Należy podkreślić, iż rozprawa autorstwa dr Pauliny Polko wypełnia lukę w polskiej literaturze przedmiotu dotyczącą omawianych w niej zjawisk i procesów w obszarze bezpieczeństwa państwa. Równocześnie stwierdzam, że oceniane opracowanie spełnia podstawowe wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym.

IV. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę pozytywną ocenę całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Pauliny Polko, ze szczególnym uwzględnieniem jego umiędzynarodowienia oraz przedłożonej rozprawy habilitacyjnej nt. „*Bezpieczeństwo w dyskursie politycznym RP (1989-2020)*”, zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) wnoszę o dopuszczenie Habilitantki do kolokwium habilitacyjnego.

Warszawa 4.05. 2023 r.

Recenzent